

Speelzones

NATUUR EN BOS INFORMEERT

"Een speelzone maakt deel uit van een bos of natuurgebied. Hier kunnen kinderen, jongeren en hun begeleiders vrij in de natuur spelen. Ze mogen daarbij de paden verlaten."

Bijna alle bossen in Vlaanderen zijn op boswegen vrij toegankelijk. Sommige bossen of gebieden gaan nog een stapje verder. Daar mogen jongeren van het pad afwijken om vrijuit in de natuur te spelen. Dat zijn de **speelzones of vrij toegankelijke zones**. Het masterplan Bivakplaatsen van de Vlaamse regering wil dat elke gemeente minstens over één speelzone beschikt. Zo willen we de natuurbeleving bij jongeren vergroten.

ZO HERKEN JE EEN SPEELZONE

Een speelzone richt zich naar **jongeren** en hun begeleiders. Enkel zij mogen er de paden verlaten om in de natuur te ravotten. Je vindt er **geen materiële speeltoestellen**. Het is de aanwezige natuur zoals dode takken, omgevallen bomen, natuurlijke glooiingen die inspireert tot spelen. Het domein van enkele hectares groot is vaak op natuurlijke wijze (via wegen of beken) afgebakend. Je herkent een officiële speelzone aan de **bijbehorende bordjes**.

Drie zones om te spelen

PERMANENTE SPEELZONE

- Enkel min 18-jarigen en hun begeleiders of het jeugdwerk mogen de paden verlaten
- Kampen bouwen met takken en touwenparcours tot 1 meter hoogte toegelaten
- Speelzone achteraf opnieuw in oorspronkelijke toestand nalaten
- Toegankelijk van 8 uur tot 22 uur
- Een activiteit organiseren, niet conform de voorwaarden (buiten de toegankelijke periode, voor volwassenen, ...)? 35 dagen op voorhand aanvragen bij Natuur en Bos.

TIJDELIJKE SPEELZONE (= ZOMERSPEELZONE)

Idem als permanente speelzone maar:

- Enkel toegankelijk tijdens zomermaanden van 1 juli tot 31 augustus
- Toegankelijk van 8 uur tot 22 uur
- Een niet-conforme activiteit organiseren? 35 dagen op voorhand aanvragen bij Natuur en Bos.

VRIJ TOEGANKELIJKE ZONE

Idem als permanente speelzone maar:

- Iedereen mag het pad verlaten om te struinen, te picknicken, te genieten
- Kampen bouwen en touwenparcours is niet toegelaten
- Geen exclusieve speelzones voor jongeren

Hoe creëer je zelf een speelzone in je gemeente?

STAP 1

overleg en participatie doelgroepen

Een duurzame speelzone creëren begint met participatie en overleg met de drie betrokken partners:

1. De gemeente – college van burgemeester en schepenen
2. De gemeentelijke jeugdraad
3. Natuur en Bos

Om het draagvlak zo groot mogelijk te houden bij alle partijen, stellen ze samen een **Ontwerp van Toegankelijkheidsregeling** op. Hierbij houden ze rekening met vier criteria (zie verder).

Tip Meer weten over de toegankelijkheidsregeling? Surf naar www.natuurenbos.be/toegankelijkheid

STAP 2

ontwerp voorleggen aan Natuur en Bos

Nadat het overleg tussen de betrokken doelgroepen is afgerond gaat het ontwerp van Toegankelijkheidsregeling naar de provinciale coördinator Adviezen en Vergunningen van Natuur en Bos. Natuur en Bos beslist finaal of het ontwerp al dan niet ontvankelijk kan verklaard worden.

WEL AKKOORD?

Voorstel tot speelzone wordt een officieel **toegankelijkheidsbesluit**, gepubliceerd in het Staatsblad. De speelzone is een feit.

GEEN AKKOORD?

Ontwerp terug naar de betrokken partijen voor verder overleg

STAP 3

speelzone is goedgekeurd

1. Officiële afbakening met erkende borden
2. Speelzone wordt officieel opgenomen in de **speelzonekaart**
3. Verzekering burgerlijke aansprakelijkheid van de Vlaamse overheid
4. Subsidie mogelijk voor:
   - privébosbeheerders om hun domein open te stellen
   - bebossing voor aanleg bos en herbebossing
   - aankoop terreinen door lokale besturen
   - andere partners provincies/gemeenten

Tip Meer weten over subsidies? Surf naar www.natuurenbos.be > beleid en wetgeving > subsidies

4 criteria om een speelzone aan te leggen

ECOLOGISCH: IS EEN SPEELZONE OP DEZE PLEK VERANTWOORD VOOR DE NATUUR?

- Afwezigheid van ecologisch waardevolle en kwetsbare biotopen, zeldzame en/of beschermde planten- en diersoorten
- Kwetsbaarheid van de bodem voor betreding en erosie
- Verstorende invloed op de naastliggende natuurreservaten te bekijken.

RUIMTELIJK: IS DE LOCATIE GOED GELEGEN ALS SPEELZONE?

- Afstand van de speelzone tot de plaatselijke jeugdlokalen en omliggende woonkernen
- Oppervlakte van de speelzone
- Aanwezigheid duidelijke fysische grenzen (wegen, gracht,...)
- Bekendheid en traditie van het gebied als speelplek
- Vlotte en veilige bereikbaarheid, nabijheid trage wegennet, te voet of per fiets

SPEL: IS DE LOCATIE LEUK ALS SPEELZONE?

- Afwisseling van gesloten en open bos, aanwezigheid van open plekken, ...
- Afwisseling van boomsoorten, van on-doordringbare kruid- of struiklaag, ...
- Aanwezigheid van water, reliëf en markante natuurlijke elementen

HAALBAARHEID: IS HET HAALBAAR OM HIER EEN SPEELZONE TE VOORZIEN

- Wil de eigenaar en/of beheerder het bos als speelzone openstellen ?
- Gaan de omwonenden akkoord met een speelbos?

Surf naar www.natuurenbos.be/spelen en ontdek op de **interactieve kaart** alle (zomer)speelzones, de permanente speelzones en de vrij toegankelijke zones.

Tips om een speelzone aan te leggen:

» Zijn er stukken bos of natuur waar nu veel gespeeld wordt? Maak er officiële speelzones van.

» Hoe groter de speelzone, hoe groter de draagkracht van het speelbos.

» Kies duidelijk **zichtbare (natuurlijke) grenzen** voor de speelzone. Denk aan: paden, grachten, overgang van loofbomen naar naaldbomen.

» Maak een speelzone **aantrekkelijk** door een (vergunde) glooiing aan te leggen of een dode boom te laten liggen.

» Stel een **beplantings- en inrichtingsschets** op om vast te leggen hoe je speelbos eruit zal zien. Niet verplicht, maar wel noodzakelijk voor specifieke subsidies.

WIST JE DAT?

1. Als eigenaar van een speelzone heb je recht op subsidies en een verzekering burgerlijke aansprakelijkheid (BA) van de Vlaamse overheid.
2. Een speelzone kan een bos zijn maar kan evengoed binnen een natuurgebied gelegen zijn. Een speelzone is geen speeltuin met toestellen.
3. Download op www.tandemweb.be een handleiding om nieuwe speelbossen aan te planten.
4. Respecteer de veiligheid in speelzones. Meer informatie op www.ecopedia.be/veiligheid/veiligheid_bij_speelzones
5. Ideeën opdoen? Surf naar www.ambrassade.be of naar www.groenspeelweefsel.be en ontdek enkele inspirerend ingerichte speelzones.

Notities

Vragen?

Natuur en Bos

Havenlaan 88 bus 75
1000 Brussel

T 1700

E anb@vlaanderen.be

Adviezen en Vergunningen

- Antwerpen: aves.ant.anb@lne.vlaanderen.be
- Limburg: aves.lim.anb@lne.vlaanderen.be
- Oost-Vlaanderen: aves.ovl.anb@lne.vlaanderen.be
- Vlaams-Brabant: aves.vbr.anb@lne.vlaanderen.be
- West-Vlaanderen: aves.wvl.anb@lne.vlaanderen.be

Je contact bij Natuur en Bos

WWW.NATUURENBOS.BE/SPELEN

Verantwoordelijke uitgever: Marie-Laure Vanwanseele,
Havenlaan 88 bus 75, 1000 Brussel

AGENTSCHAP
NATUUR & BOS